

Update 25 oktober 2017 voor verschillende groepen

Zelfstandig werken in de .... groep.

De kinderen zijn al weer 8 weken aan het werk. Ze krijgen elke week zelfstandig werk mee voor in de klas. Dat was voor een aantal kinderen wel even wennen, maar inmiddels hebben de meeste kinderen het aardig voor elkaar. Wat bedoel ik daarmee?

Verantwoordelijkheid voor je werk

Ze hebben geleerd om **zelf verantwoordelijkheid te nemen** voor hun werk. De eerste les kregen ze al de opdracht mee om met hun meester of juf te overleggen wanneer ze aan hun verrijkingsgroep werk mogen werken (groep 5 een half uur per week, groep 6 een uur, groep 7 twee uur). Of nee, dat zeg ik niet goed. Ik vroeg hen zelf eerst na te denken wanneer zij dachten het te kunnen maken in de klas en daarna naar de meester of juf te stappen om te overleggen.

Dat is een eerste stap naar zelf verantwoordelijk zijn (ik heb wel een mailtje naar de leerkrachten gedaan dat het de bedoeling is dat de kinderen naar hen toe moesten gaan. Als ze dat niet deden lag het initiatief bij de leerkracht). Maar tegelijkertijd is de leerkracht verantwoordelijk voor de organisatie in de klas. Daarom dus overleg en ook verschillende keuzes. Bij het ene kind komt het in de weektaak, andere kinderen krijgen vaste blokken of vaste tijden of , weer andere kinderen maken het als ze klaar zijn met hun basisstof en bepalen dus elke week meer zelf wanneer ze eraan werken.

Routines

Vervolgens moeten ze leren **werken met routines**. Ze moeten leren om bij te houden waar ze aan gewerkt hebben en hoe lang. Voor veel kinderen is dit lastig. Het is vervelend, saai, je leert er niets van en het kost alleen maar tijd.... Ik vertel hen dan waarom we dit doen. Dat er verschillende doelen in zitten. **Wanneer de kinderen het nut inzien van deze routines, wordt het een stuk makkelijker om ze te leren.**

- Zo kan ik zien hoe het de afgelopen week is gegaan. Ik zit er immers niet bij in de klas?
- Je hebt dit nodig als het plannen ingewikkelder gaat worden. Dan moet het bijhouden een gewoonte zijn en niet meer zoveel moeite kosten als nu in het begin. En dat ingewikkeldere is niet pas in het voortgezet onderwijs, maar ook in de tweede helft van dit schooljaar. (zie onder; opbouw in het cursusjaar)

Verantwoordelijkheid voor je eigen leren

En dan lijkt alles in kunnen en kruiken..... Totdat er een toets is, of een excursie, of een dag waarop je wel mee moet doen met de les tijdens welke je normaal je zelfstandig werk voor de verrijkingsgroep maakt.....

Belangrijk: ik wacht tot de kinderen hier tegen aan lopen (een van de hoofddoelen in de verrijkingsgroep omgaan met fouten, ze leren ervaren als leerpunten en niet als faalmomenten). Is het gelukt zelf een oplossing te vinden? Als dat zo is krijgen ze een grote pluim! Zo niet, dan gaan we in gesprek: wat had je kunnen doen? Wat vind je hier moeilijk in? Wat ga je de volgende keer doen? Zo leren ze dat plannen **flexibiliteit** vraagt. En een volgende keer vraag ik terug: werkte het? Zo nee? Wat is er dan nodig? In de situatie van het zelfstandig werken komt daar nog bij dat ze niet alles zelf kunnen beslissen en regelen. Ze hebben ook te maken met de organisatie van de klas. En daar

hebben ze dan de juf of meester bij nodig. Dus **wat kan ik zelf regelen en waarover moet ik overleggen en wanneer kan het gewoon niet?**

Opbouw binnen het cursusjaar

Het eerste halfjaar ligt het accent op de doelen die u hierboven heeft kunnen lezen. De kinderen werken dan vooral met Rekeningtigger. Ze krijgen een hoeveelheid werk op dat ongeveer in de geplande tijd gemaakt moet kunnen worden, maar niet iedereen werkt even snel, en niet elk onderwerp is voor elk kind even moeilijk. Het is belangrijk dat de kinderen de vastgestelde tijd gewerkt hebben en er hun best op hebben gedaan, maar het hoeft niet per se af te zijn. En ben je eerder klaar? Dan ga je verder met extra werk.

Het tweede halfjaar komen meer talige en creatieve opdrachten. Dan worden er nieuwe planningsvaardigheden gevraagd. In deze opdrachten zit ruimte voor eigen keuzes wat betreft de invulling. Er zijn minimum eisen, maar ook mogelijkheden om onderdelen verder uit te werken. De kinderen krijgen een vastgesteld aantal weken voor de opdracht en leren inschatten wat ze binnen die tijd kunnen. En ook keuzes maken: ga ik voor alleen de basis en dan heel goed uitgewerkt (perfect....)? Voor andere kinderen: Hoe ga ik te werk om in ieder geval de basis gedaan te hebben en dan maar niet alles goed genoeg (naar hun eigen standaard....).

Het gaat om leren

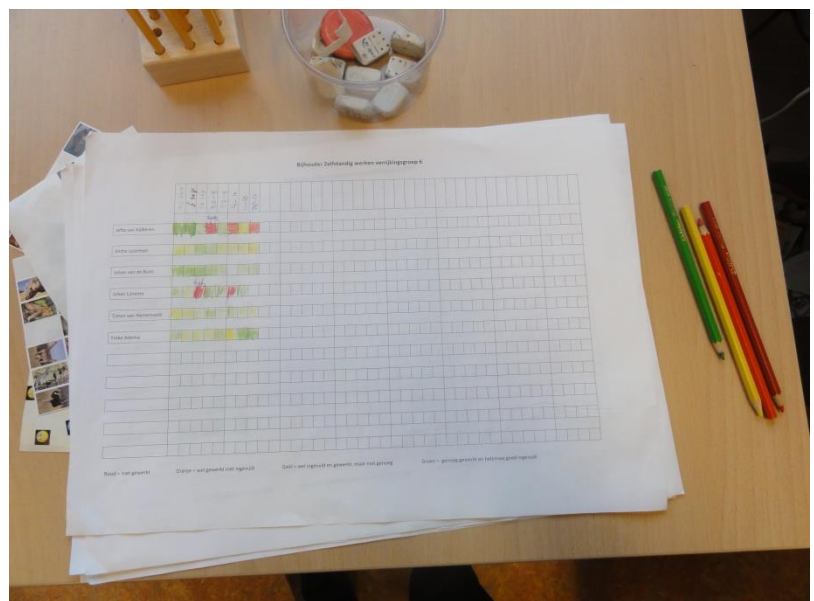
Het plannen is het enige waarbij ik met beloningsstickers werk. Als de planning helemaal in orde is (genoeg tijd gewerkt en goed bijgehouden op het planningsblad) mogen de kinderen een sticker kiezen voor in hun map. Dit lijkt misschien wel in tegenspraak met een belangrijk uitgangspunt: 'beloon de inspanning, niet het resultaat.....!'

Dat zou zo zijn wanneer dit de enige reactie was op de planning. Maar ik bespreek elke week met elk kind hoe het de voorafgaande week is gegaan met de planning. We bekijken samen het planningblad en spreken door zoals u hierboven heeft kunnen lezen. En dit leren moet resulteren in een goede planning. Dat resultaat mag beloond worden!

En er is meer. In een overzicht (zie foto) kleuren de kinderen elke keer een hokje in.

- Groen (helemaal in orde)
- Geel (wel gewerkt maar niet genoeg tijd en/of wel planningblad ingevuld, maar niet volledig)
- Oranje (wel gewerkt maar vergeten planningblad in te vullen)
- Rood (niet gewerkt, niets ingevuld)

Zo kunnen de kinderen hun leren zien. Als het goed is verschijnen er steeds meer groene hokjes achter je naam. Zijn er bijzondere

omstandigheden waarom iets niet gelukt is, dan schrijf je dat erbij (ziek, cito's, drukke week). En zo gaat het gesprek vooral over het leren. En dat stickertje? Dat is voor sommige kinderen die die routines toch maar lastig vinden net even die extra stimulans om ervoor te gaan.

En gedurende het jaar zien de kinderen dat een goede planning de basis is voor een goed resultaat.

Voor de langzaam werkende perfectionist: Zo krijg ik mijn werk tenminste af.

Voor het creatieve warhoofd: Zo leer ik knopen doorhakken en me beperken om zo tot een goed resultaat te komen.

Voor de snelle slordige werker: Zo neem ik tijd voor de basisstof en raffel niet alles af.

Ieder zijn eigen leerdoelen, ieder zijn eigen manier van leren en het plezier van een goed resultaat door inspanning!

O ja, de leerstof

Maar wat doet mijn kind dan met Rekeningtjger? De titel van deze alinea is natuurlijk een grapje. Wat we met Rekeningtjger doen is niet onbelangrijk. We doen niet voor niets juist deze leerstof. Maar de echte leerstof las u hierboven. Als we geen Rekeningtjger hadden zouden we wel andere geschikte leerstof kunnen vinden, maar zonder boven beschreven doelen geen echte verrijkingsgroep!

Rekeningtjger is wel heel geschikt: lekker moeilijk, vaak interessant, veel afwisseling.

De kinderen van groep 7 hebben tot nu toe het volgende gedaan:

- Uitzoeken welke rechthoeken je allemaal kunt maken met een omtrek van 20 (en 30 en 40) en wat er dan gebeurt met de oppervlakte
- Hetzelfde met zeshoeken....
- Sommen uitrekenen als $125+75-50 \times 4=$ en $125 + (75-50) \times 4=$
- Sommen bedenken met alleen 1, 2, 3, 4 en 5. Alleen van klein naar groot. Lukt het je om bij alle uitkomsten van 1 – 30 een som te maken volgens de regels?
- Puzzelen met zeslagje
- Priemontbindingen en de relatie met de delers van een getal
- Lijnontwerpen maken waarbij een 'zadelfiguur' ontstaat. Als je het eenmaal snapt: een 'kunstwerk' maken met deze techniek.
- Introductie van de gradenboog, scherpe hoek, stompe hoek, rechte hoek.

Kortom veel variatie. En het ene kind vind een onderdeel makkelijk, een ander moeilijk en bij een volgende bladzijde is dat dan weer precies andersom. Zo krijgt ieder kind zijn/haar uitdaging en leermomenten.

Met vriendelijke groet,

Marco Elsenbroek